

Bilgin Adalı

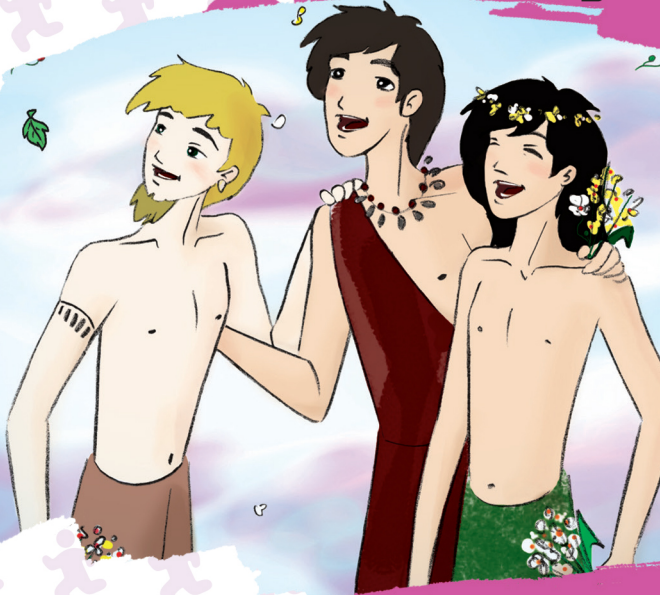
Resimleyen: Yaprak Morali

ÇATALHÖYÜK ÖYKÜLERİ-3

BOLLUK VE SAVAŞ

HEYECANLI KİTAPLAR
Seriyen

13 - Basım

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

Bilgin Adalı

Resimleyen: Yaprak Morali

ÇATALHÖYÜK ÖYKÜLERİ - 3

BOLLUK VE SAVAŞ

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Düzeltili: Egem Atik
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir Tufan
Tasarım Uygulama: Yasemin Çatal

1. Basım: 2005
13. Basım: 2000 adet, Haziran 2022
ISBN 978-975-07-0519-9

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2005
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 45099
Adres: Maltepe Mah. Davutpaşa
Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San.
Sit. Zeytinburnu, İstanbul

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25
Sarıyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33
cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Bu kitabın sahibi:

Bilgin Adalı (1944-2012)

İlk büyük yolculuğumu Ay'a yaptım. Jules Verne'in "Ay'a Yolculuk" kitabıyla. "İki Çocuğun Devriâlemi" kitabını okuyarak tüm dünyayı dolaşıp serüvenden serüvene koştuğumda, beşinci sınıftaydım. Kitapların evreninde unutulmaz geziler yaparken bir de baktım büyümüşüm. Bu kez gerçek yolculuklara çıktım. Yurdumuzun hemen her yanını, dünyamızın da yarısını dolaştım. Bir gün canım sıkıldı hep günümüzde yaşamaktan. "Zaman Bisikleti" ile zaman içinde yolculuğa çıktım. Sonra da gördüklerimi oturup yazdım. Bir sürü kitabım oldu.

Yazarın yayınevimizden çıkan diğer kitapları:

ALEV KIZ ANİNNA (Aninna'nın Serüvenleri 1), BÜYÜK GÖÇ (Aninna'nın Serüvenleri 2), ATLANTİS'İN ÇOCUKLARI 1, ATLANTİS'İN ÇOCUKLARI 2, DÜNYAMIZIN İLK ŞAFAĞI (Çatalhöyük Öyküleri 1), ATEŞİN ÇOCUKLARI (Çatalhöyük Öyküleri 2), ZAMAN BİSİKLETİ (Zaman Bisikleti 1), GEÇMİŞTEN GELEN KONUKLAR (Zaman Bisikleti 2), ZAMANDA KAZA (Zaman Bisikleti 3), BİZİM SOKAKTA ŞENLİK VAR, GENLERİN ŞİFRESİ, GEZGİN, GÜNEŞİ ARAYAN ÇOCUK, HAYVANLARIN ABC'Sİ, KARİYE HAZİNESİ, KRALIN ADALETİ, MEZAR SOYGUNCULARI, SÜMBÜLLÜ KÖŞK, UZAYLILAR GELİYOR, ZAMANA AÇILAN KAPI

BOLLUK VE SAVAŞ

İçindekiler

- Bilgiyle Gelen Bolluk, 7
İlk Hırsızlar, 14
İlk Ders, 24
Bilgilerin Paylaşımı, 30
Düğün Şöleni, 45
Kışa Hazırlık, 54
Savunma Çukuru, 61
Yeni Gelenler ve Son Hazırlıklar, 73
Çapulcular Geliyor, 81
Çapulcuların İkinci Baskını ve İlk Askerler, 90
Sarnıç, 99
Duvar, 112
Büyük Av, 119
İlk Savaş, 125

Bilgiyle Gelen Bolluk

Günümüzden tam on bin yıl önceki bir bahar sabahındayız. Her yer yemyeşil. Gür çimenlerin ortasındaki, ağaçların üstündeki göz alıcı rengârenk çiçekler çevreyi süslüyor. Bahar çiçeklerinin kokusu dalga dalga yayılıyor etrafa. Kuş cıvıltıları arasında, yeni doğmuş kuzuların, oğlakların seslerini duyuyoruz. Hava tertemiz ve gökyüzü ışıltı ışıltı. Dünyanın en güzel, en mutlu sabahlarından biri bu.

İlerideki tepenin üstünde bir köy çarpıyor gözümüze. Anadolu'nun pek çok yöresinde benzerlerine bugün bile rastlayabileceğimiz, kerpiç yapılardan

oluşan bir köy bu. Bugün Çatalhöyük olarak tanıyoruz burayı. O zamanki adını bilmiyoruz. Bu kitapta, şimdiki adıyla, yani Çatalhöyük olarak anacağız bu köyü.

Burası, Ningur'un köyü.

Yeni bir gün başlıyordu Çatalhöyük'te. Ningur, köyün yeni başkanı. Genç ama akıllı bir başkan. Başkan olmadan önce, o güne kadar bilinmeyen birçok buluş yaparak köyündeki insanların yaşam seviyesini yükseltmiş, halkına önemli katkılarda bulunmuş, köyünün gücüne güç katmış bir genç Ningur.

Başkan olduktan sonra Ningur'un ilk işi, köyünü komşu köylerden bir tanesiyle birleştirmek oldu. Onları, Çatalhöyük'te birlikte yaşamaya davet etti. Onlar da bu daveti seve seve kabul ettiler. Böylece, güç birliği yaparak daha rahat ve bolluk içinde yaşayabileceklerdi.

Önce, komşu köyden gelenler için el birliğiyle yeni evler yapıldı. Bugün biz, böyle birlikte yapılan işlere "imece" diyoruz. Her gece şenlikler düzenlendi, eğlenildi; ertesi sabah ise erkenden kalkılarak gelecek yeni aileler için yapılan evlerde el birliğiyle, güç birliğiyle, keyifle çalışıldı.

Komşu köyün halkı da Çatalhöyük'e taşındıktan sonra, Ningur, köyün en bilge ve en deneyimli kişisi Bilgin Amca'nın da yardımıyla köy halkı arasında çok iyi bir iş bölümü yaptı.

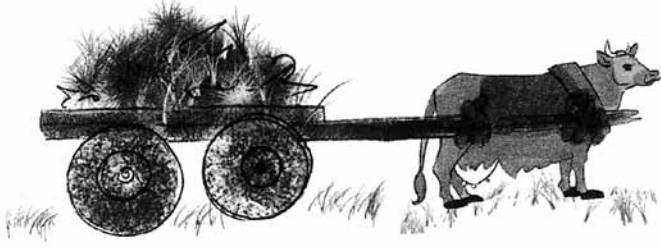
Yapılan bu yeni iş bölümünde, beş yaşından büyük çocukların bile belli görevleri vardı artık. Köyün hemen dibinde bulunan geniş otlaktaki yoncaları kesip kurutarak köydeki hayvanların kışlık yiyeceklerini hazırlamak onların göreviydi. Kuruyan yoncalar daha sonra öküz arabalarıyla köydeki özel ambarlara taşınıyordu.

Bu akıllıca iş bölümü sayesinde tüm köy halkının çabalarıyla inanılmaz bir bolluk dönemi başladı Çatalhöyük'te. Hayvan sürüleri çoğaldı, ekili alanlar üç-dört katına çıktı. Tahıl, sebze, et, süt ve yumurta bollaştı köyde. O çağlarda insanların en büyük sorunlarından biri olan beslenme, sorun olmaktan çıkmıştı artık.

Bir gün, çömleğindeki kesilmiş sütü ateşten indirmeyi unutan bir kadın peynir yapmayı buldu. Bir başkası, benzer bir rastlantıyla süttten yoğurt yapmayı öğrendi. Artık köyün sürülerinden elde ettikleri sütün fazlasını uzun süre saklayabilme yöntemlerini biliyorlardı. Evcilleştirdikleri hayvanlar, kilden çanakçömlek üretimi, bakırı eriterek yaptıkları araç-gereçler köy halkına çok büyük ilerlemeler sağlamıştı.

Evcilleştirdikleri hayvanlar, onlara beslenmenin de ötesinde çok büyük kolaylık sağlıyordu. Bir insanın taşıyabileceği odunun yirmi katını öküzlerin çektiği arabaya yükleyip getirebiliyorlardı. Atlarla, uzak yerlere kolayca ve hızla gidip gelebiliyorlardı.

Bütün bunlar, o çağlarda o güne kadar hiç yaşanmamış bir bolluk ve kolaylık sunuyordu Çatalhöyük halkına. Köydeki bu ilerleme, kısa sürede çok uzaktaki yerleşim birimlerinde bile duyuldu. Bir köyden ötekine mal götürüp değiş tokuş yapan gezgin satıcılar, başka hiçbir köyde bulamayacakları çanak-çömleği, daha önce hiç görmedikleri bakır araç-gereci Çatalhöyük'te bulabileceklerini öğrenmişler ve sık sık buraya uğramaya başlamışlardı. Araç gerecin yanı sıra, her türlü tahıl ve evcil hayvan da boldu burada. Köy halkı, gezgin satıcıların hiçbir köyde görmedikleri bir bolluk içinde yaşıyordu. Gezgin satıcılar, gittikleri yerlere, Çatalhöyük'te görüp öğrendikleri yeniliklerin bilgilerini taşıyorlardı.

Çatalhöyük halkı, tüm bilgilerini ve buluşlarını başka köylerde yaşayanlarla paylaşmaya hazırды. Onlardan herhangi bir istek gelmeden, komşu köy halkını birlikte yaşamaya davet etmişler ve onların gelişile çok daha rahat bir yaşam sürmeye başlamışlardı bile. Birlikten güç doğacağını biliyorlardı. Bilgilerini başkalarıyla paylaşmaktan da mutluluk duyuyorlardı.

Ama yakın ve uzak köylere çevreye dağılmış köylerin pek çoğunda, Çatalhöyük halkının buluşları yardımıyla ortaya çıkan bu yaşam biçimini benimsemeyen birçok insan yaşamaktaydı. Kimilerine göre bakır araç-gereçler kolayca eğilip bükülebildiği, istenilen biçime sokulabildiği için insanlara kötülük getirebilecek güçlerin ürünleriydi. Kimilerine göre ise doğada özgürce dolaşan hayvanları mızrakla vurmak yerine Ningur'un icat ettiği sapanlarla onları canlı yakalayıp evcilleştirmek; yeryüzünü, gökyüzünü ve yeraltını denetlediklerine inandıkları tanrıları çok öfkelenendirerek

insanları felaketlere boğacaktı. Hayvanlar evcilleştirilmek için değil avlanmak için yaratılmıştı. Fırtınalı günlerde göklerden yağan yıldırım kadar hızla fırlayan oklar, gök tanrısının öfkesini çekecekti kimilerine göre. Çünkü okun hızı, yıldırımlarla yarışıyordu. Yıldırımla yarışmak ise tanrıların gücüyle yarışmaya kalkışmak demektir.

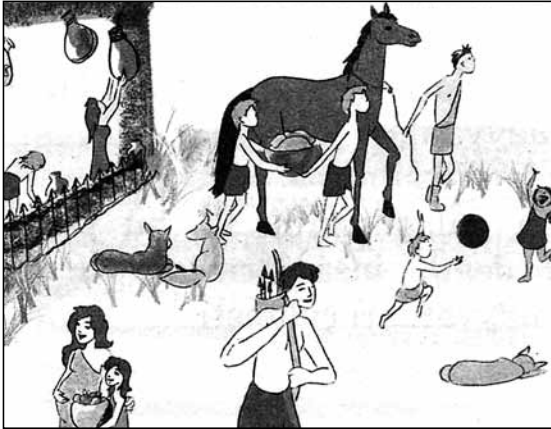
Uzaktaki ve yakındaki pek çok köyde bu tür tepkiler vardı. Günümüzde de böyle değil mi zaten? Yeniliklere tepki gösteren insanlar çıkmıyor mu zaman zaman? Çatalhöyük'teki yeniliklere karşı çıkmamanın çok saçma, boş inançlar olduğunu düşünemiyordu pek çok kişi.

Ama her nedense, yeryüzü, gökyüzü ve yer altı tanrılarının, iyi ya da kötü büyülerin hiçbiri, Çatalhöyük'teki bu buluşlara, gelişmelere karşı olumsuz ya da ters bir tepkide bulunmuyordu. Çatalhöyük'e uğrayıp buradan aldıkları mal ve ürünlerle başka köylere giden tüccarlar, rahatlığı ballandıra ballandıra anlatıyorlardı herkese. Çatalhöyük'ten getirilen ürünler de bunun birer kanıtıydı.

Sonunda, Çatalhöyük'ün doğusunda, batısında, kuzeyinde ya da güneyinde yer alan, Akdeniz'den Karadeniz'e, Marmara Denizi'nden Ağrı Dağı'na kadar tüm köylerde, yani Anadolu'nun dört bir yanında yaşayanlar Çatalhöyük'teki bu gelişmeleri ve zenginliği duymuşlardı. Gezgin tüccarlardan duydukları

şeyler inanılır gibi değildi. Bakır bir bıçağın ışıltısı herkesi etkiliyor, yay ile fırlatılan okun gücü herkesi büyülüyordu. Bu yeni buluşlar, yeni bilgiler hızla yayılıyordu; ama Anadolu Yarımadası'nda bu gelişmelerin sağladığı olanaklardan yararlanmak isteyenler de vardı. İşte tüm bunlar, çok sürmeden kıskançlığı, kıskançlık da saldırganlığı ve hırsızlığı doğurdu. Çağlar boyunca barış içinde yaşayan insanlar, çok geçmeden savaşla tanıştılar.

Bolluk, savaşı doğurdu.

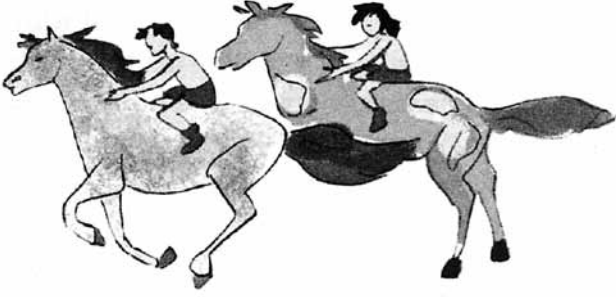

İlk Hırsızlar

Çok karanlık, sessiz bir geceydi. Ay erkenden batmıştı; yıldızların parıltısından başka hiçbir şey aydınlatmıyordu geceyi. Ertesi sabah erkenden kalıp işlerinin başına koşacak olan köy halkı, yemeklerini yedikten sonra erkenden yatmıştı.

Gecenin geç bir saatinde tüm köy, köpeklerin havlaması ve ağıldaki hayvanların çıkardığı gürültü ile uyandı. Herkesin aklına ilk gelen yırtıcı hayvanlar olmuştu. Ellerinde oklar ve mızraklarla ağılların yanına geldiklerinde çok şaşırıldılar.

Ağılların çitleri parçalanmıştı. Köpeklerden biri okla vurulmuş yerde yatıyordu. Koyunlarla keçiler her yana dağılmıştı. Birkaç kişi çitleri onarıırken diğerleri de hayvanları topladılar. Ancak, hayvanlardan yirmi kadarı eksikti. Açıkça anlaşılıyordu ki bu, yırtıcı hayvanların değil insanların işiydi. Birileri, ağıldaki hayvanları çalmıştı.

Çatalhöyük'te böyle bir şey ilk kez yaşanıyordu.

O gece yapabilecekleri hiçbir şey yoktu. Sabahı beklemek zorundaydılar. Ağılların önüne iki nöbetçi bırakıp yattılar yeniden.

Ningur, Sungur, Tungar ve Taygun¹, sabah gün doğarken silahlarını kuşandılar, atlarını alıp köyün çevresinde, kaçırılan hayvanların izlerini aramaya başladılar.

Az sonra, "Burada taze izler var!" diye bağırdı Tungar.

İzler kuzeye doğru gidiyordu. O tarafta, daha önce birkaç kez değiş tokuş yaptıkları, avcılarına ok ve yay kullanmayı öğrettikleri küçük bir köy vardı: Akka'nın köyü. İzler o yöne doğru devam ettiğine göre hayvanları kaçıranlar o köyden gelmiş olmalıydılar. Atlarını hızlandırarak hemen izlerin peşine düştüler.

¹ Bu kişileri Çatalhöyük Öyküleri'nin ikinci kitabı olan Ateşin Çocukları'ndan anımsayacaksınız.

Atlarla, o çağa göre, çok hızlı yol aldıklarından, öğleye doğru küçük sürüye yetişmişlerdi bile. Hayvanların başında iki delikanlı vardı. Yaşamları boyunca ata binmiş insan görmemiş olan bu delikanlılar, hızla üstlerine gelen, dört bacaklı, iki başlı dört yaratığı görünce korku içinde kaçmaya başladılar.

Sungur'a, "Sen soldakini, ben sağdakini!" diye bağırdı Ningur. "Tungay, Taygun'la sen de hayvanları toplayın!"

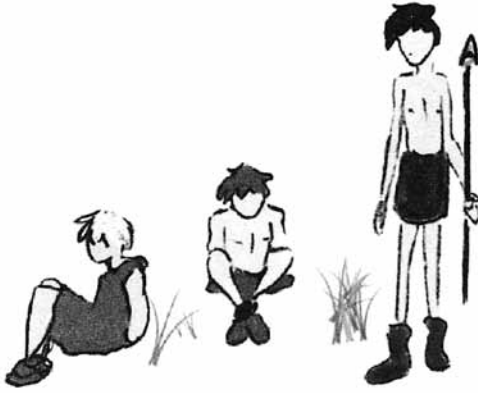
Birkaç dakika sonra, sapanını kaçan delikanlılardan birinin bacaklarına doğru savurup onu kısıkırak yakalamıştı bile Ningur. Genç adam korku içinde titriyordu. Sungur da diğerini yakalamıştı.

Akşamüstü, kaçırılan hayvanlar ve iki tutsakla birlikte köye geri dönmüşlerdi.

Çok akıllı bir adam olan Bilgin Amca, "Bunlara biz ceza verirsek iki köy arasında düşmanlık başlatmış oluruz. Köyelerine geri götürelim; cezalarını kendi başkanları versin," dedi.

O gece, tutsakları elleri ve ayakları bağlı olarak bir odaya kapattılar. Ningur, yanına Sungur'la Ülgür'ü de alarak ertesi sabah erkenden tutsaklarla birlikte yola çıktı. İki tutsağı aynı ata bindirmişlerdi. Hızla yol alıp öğleden sonra komşu köye ulaştılar.

Uzaktan gelenleri ilk gören, çocuklar oldu. Köye doğru tuhaf yaratıklar geliyordu. Hemen çılgık çılgığa kaçışıp büyüklere haber verdiler. Uzaktan ne olduk-

ları anlaşılmasa da gelenler yaklaştıkça bunların at sırtında insanlar oldukları açıklığa kavuşmuştu. O güne kadar ata binmiş insan görmemiş olan köy halkı, gelenlerin çevresinde heyecanla toplandı. Ancak korktukları için çok da yaklaşmadılar. Tutsakları hemen tanıdılar.

“Kirra’yla Aykin değil mi bunlar?” diye sordu köylülerden biri.

“Evet, öyle,” dedi bir başkası, “ama elleri niye bağlı acaba?”

O sırada Ningur atından inmiş, bir eli havada, onlara doğru yürümeye başlamıştı. Ötekiler arkada kalmış bekliyorlardı.

“Dostlarım, korkmayın. Ben, Çatalhöyük’ün yeni başkanıyım. Başkanınızla görüşmeye geldim.”

Bir genç koşarak köy başkanın haber vermeye gitti. Yaşlı başkanın yerini bu köyde de genç başkan Akka almıştı. Ningur onunla buraya daha önceki ge-

lişinde tanışmıştı. Sapanıyla gösteri yaparken bacaklarından yakaladığı genç avcı Akka'ydı yeni başkan. Sonradan ikisi dost olmuşlardı.

Az sonra iki genç başkan; bir ağacın gölgesine oturdular. Akka, dostluk gösterisi olarak Ningur'a su ve tuz ikram etti. Ningur, tuza parmağını batırıp yaladı, sudan bir yudum içti ve kapları Akka'ya uzattı. Akka da tuza batırdığı parmağını yalayıp bir yudum su içtikten sonra Ningur:

“Dostlukla geldik köyünüze,” dedi.

“Dostlukla geldiğini söylüyorsun; ama köyümden iki genci de elleri bağlı olarak getiriyorsun yanında,” dedi Akka.

Ningur, hâlâ atlarının üstünde duran arkadaşlarına tutsakları getirmelerini işaret etti. Sungur, tutsakların ellerini çözerek atlarından inmelerine yardım etti. İki genç adam, başlarını utanç içinde öne eğerek

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

Bilgin Adalı

ÇATALHÖYÜK ÖYKÜLERİ - 3

BOLLUK VE SAVAŞ

Savaşların nedeni açlık ve fakirlik midir;
yoksa aksine bolluk ve kıskançlık mı?

Yapılan yeni buluşlar sayesinde tarım ve hayvancılığın ilerlemesi, Çatalhöyük'te inanılmaz bir bolluk yaşanmasını sağlamıştı. Ne var ki bu durum kıskançlıkla harmanlandı ve beklenmedik olaylara davetiye çıkardı... "Dünyamızın İlk Şafağı" ve "Ateşin Çocukları" kitaplarının ardından, kahramanlarımız Ningur, Ninil ve Sungur'un, "Çatalhöyük Öyküleri" dizisinin üçüncü kitabında yaşadıkları bu macerayı da çok seveceksiniz!

ISBN 978-975-07-0519-9

9 789750 705199